

**СПРАВА «ЖУПАН ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF ZHUPAN v. UKRAINE)**

(Заяви № 38882/18 та № 50200/19)

Стислий виклад рішення від 07 жовтня 2021 року

У жовтні 2014 року рішенням Хустського районного суду Закарпатської області (далі — районний суд) місце проживання неповнолітньої дитини було визначено разом із заявницею. Поки заявниця перебувала у Чеській Республіці, її батьки, з якими проживала дитина, у серпні 2015 року добровільно віддали дитину батьку. Передача була засвідчена нотаріально.

03 листопада 2015 року районний суд задовольнив цивільний позов заявниці і посилаючись на своє попереднє рішення про визначення місця проживання дитини, виніс рішення про повернення дитини заявниці, на виконання якого було відкрито виконавче провадження.

Рішенням районного суду у серпні 2017 року були задоволені позовні вимоги батька, враховуючи фактичну ситуацію дитини та її найкращі інтереси. Вказаний суд визначив місце проживання дитини з батьком. Суди апеляційної та касаційної інстанцій залишили це рішення без змін.

З листопада 2015 року до серпня 2019 року державний виконавець тричі намагався виконати рішення районного суду від 03 листопада 2015 року, проте дитина відмовлялася йти до заявниці. Крім того, державний виконавець двічі накладав штрафи на батька дитини за невиконання рішення суду про передачу дитини заявниці, а також звернувся до поліції щодо порушення кримінального провадження, яке за результатами проведеного розслідування було закрито у зв'язку із відсутністю складу злочину.

У серпні 2019 року Закарпатський апеляційний суд, враховуючи висновки суду про необхідність проживання дитини зі своїм батьком, скасував рішення суду від 03 листопада 2015 року.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявниця скаржилася за статтями 6 та 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) на невиконання органами державної влади рішення від 03 листопада 2015 року про передачу дитини заявниці. Європейський суд вирішив розглянути скаргу заявниці за статтею 8 Конвенції.

Європейський суд зазначив, що національні органи влади не вжили всіх належних заходів для забезпечення повернення дитини заявниці, а саме не забезпечили надання дитині належної професійної цільової підтримки. За конкретних обставин цієї справи така допомога становила частину необхідних заходів, вжиття яких органами державної влади розумно вимагалось для дотримання ними позитивних зобов'язань, передбачених статтею 8 Конвенції.

Європейський суд дійшов висновку, що до моменту ухвалення нового рішення про проживання дитини з батьком національні органи влади не виконали свого позитивного зобов'язання за статтею 8 Конвенції щодо забезпечення возз'єднання заявниці з дитиною.

Європейський суд зазначив, що у справах проти України уже встановлював, що нехватка належних заходів для виконання судових рішень стосовно дітей, є наслідком недостатньо розвинутих законодавчих та адміністративних механізмів, які б могли прискорити добровільне дотримання домовленостей із залученням фахівців органів опіки та піклування. Крім того, наявні механізми не передбачали відповідні і конкретні заходи для забезпечення примусового виконання рішення, відповідно до принципу пропорційності. З огляду на зазначене Європейський суд констатував порушення статті 8 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Вирішує* об'єднати заяви;

2. *Оголошує* заяви прийнятними;

3. *Постановляє*, що було порушено статтю 8 Конвенції;

4. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявниці такі суми:

(i) 4 500 (чотири тисячі п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди;

(ii) 1 500 (одна тисяча п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявниці, в якості компенсації судових та інших витрат;

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

5. *Відхиляє* решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.»